

Solna församlingsblad

NR 4 2014

Svenska kyrkan
SOLNA

Förlåta men inte glömma

Hanna Holmlund har besökt kvinnoprojekt i
Bosnien och Hercegovina

Hur svensk är
Svenska kyrkan?

Ny pilgrimsled i Solna

”Gör inte skillnad
på människor”

Med lätt bagage

Vad är du för packningstyp? Läger du inför resan ner en massa onödigt, utifall att? Eller är du mera cool och nöjer dig med mobil, tandborste och några enstaka plagg?

Min bästa kompis, en dam i mogen ålder liksom jag själv, åker ibland med till mitt land. Hon kommer då dragandes med en "dra-maten" på stora hjul, full med böcker, som med viss möda lyfts in i den lilla lilla bagageluckan på min lilla lilla bil. Böckerna ska läsas över helgen, fastslår hon. Och hon läser dem verkligen, så de är inte onödiga.

Själv har jag så länge jag kan minnas hört till dem som packar ner för mycket, dock inte just böcker. Och sen har jag svårt att hitta i resväskans virrvarr.

Som förhoppningsfull scout på läger i elvaårsåldern gjorde jag ledaren tokig, plötsligt hade jag bara en raggsocka, och vart hade förresten scoutkniven tagit vägen och så vidare...

I somras gick jag en pilgrimsvandring i Kent, England, från Rochester till Canterbury. Den gamla medeltida staden, med katedralen där biskop Thomas à Becket mördades för att han satte sig upp mot kungen. Dit har kristna pilgrimer vandrat i många hundra år.

Jag var glad som ett barn redan vid förberedelserna här hemma. Vad skulle jag ta med? Nu måste jag ju bära allt hela vägen.

Och, se där! För första gången i livet hade jag inga problem att hålla reda på mina prylar. För de var så få. Några plagg, regnkläder, varm tröja och en hatt mot solen. Plåster och vattenflaska. Sövsäck och liggunderlag.

På sidorna 10 och 11 i den här tidningen berättar sjuksköterskan Lena Runius och kyrkoherde Johan Engvall om vad pilgrimsvandring inneburit för dem.

Att som jag slippa vara stressad över sina saker, verkar kanske inte så djupsinnigt. Men det handlar inte bara om de få ägodelarna. Det är som om själva vandrandet skärper koncentration, uppmärksamhet och överblick.

Den kända psalmen "Fädernas kyrka" försvann ur psalmboken för snart 40 år sedan. Anders Isacsson och undertecknad skriver om Svenska kyrkans väg från vurmandet för det nationella till internationell solidaritet.

Apropå internationell solidaritet har Solnabon Hanna Holmlund i regi av IKETH, en internationell kvinnoorganisation för interreligiös dialog, besökt Bosnien och Hercegovina. Hon berättar om kvinnorna som inte vill ha hämnd, men inte heller glömma. De arbetar fortfarande, 19 år efter Bosnienkriget, med att få samhället att fungera och återupprätta sin mänskliga värdighet. Det är en stark berättelse.

ELLIKA HAMMARLUND
Redaktör

ellika.hammarlund@svenskakyrkan.se

INNEHÅLL

4/2014

6-7. "Fädernas kyrka" är nu internationell

Om nationalism och internationell solidaritet i Svenska kyrkan. Av Anders Isacsson och Ellika Hammarlund.

8-9. Inte ta hämnd men inte heller glömma

Kvinnor i Bosnien och Hercegovina återfinner sin mänskliga värdighet. Solnabon Hanna Holmlund har besökt dem.

10-11. Vandrigen har blivit omistlig

En ny pilgrimsled, Ingegerdsleden, går genom Solna. Vi har gjort ett uppslag om pilgrimsvandring och vad den kan betyda för livskänslan.

Även:

3. Stark relation till kyrkan, Stöd till fördrivna irakier, Vigsel eller dop. 4. Gillar ungdom och drama. Till minne: Gerhard Rundquist. 15. "Jättebra jobbat, skärp målen", Sjung i kör. 16. Konfirmation. I varje nummer: 12-13. På gång, Kalendarium. 14. Kontakt. 15. Kyrkoherdens sida.

Solna församlingsblad

Nummer 4/2014 8 september
Nästa nummer, 5/2014, utdelas av Posten 17 november. Vid utebliven tidning ring 08-546 646 34 så skickar vi en tidning.

Utgivare: Solna församling
Box 1006, 171 21 SOLNA,
tel 08-546 646 34
Ansvarig utgivare: Johan Engvall

Redaktör: Ellika Hammarlund
Redaktionskommitté:
Ellika Hammarlund, Patrik Gineman,
Anders Isacsson, Ingrid Blideman.

Layout: Sholeh Genberg
Korrektur: Gunvor Karlström

Tryck: Kaigan
Distribution: Posten
Upplaga: 38 000 ex

Taltidning produceras av: Iris Media
Foto framsidan: Ellika Hammarlund
Redaktionen ansvarar för text
och bild där inget annat anges.

E-post: ellika.hammarlund@svenskakyrkan.se

Stöd till fördrivna irakier

Kristna och andra minoritetsgrupper fördrivs från Irak. Svenska kyrkan bidrar med mat, vatten, hygienartiklar, andra förnödenheter, försörjningsstöd och skydd. Du kan vara med och stödja insatsen.

Läget i det sedan länge splittrade och våldsdrabbade Irak har drastiskt förvärrats. Men än 1,2 miljoner människor beräknas nu ha flytt från sina hem senaste månaden. De har tvingats lämna sina hem hals över huvud utan att få med sig någonting, mitt i den stekande sommarhettan.

När denna tidning trycks pågår insatser som man beräknar ska nå cirka 60 000 drabbade i norra Irak. Insatserna består till att börja med av det mest nödvändiga som mat, vatten, hygienartiklar, andra förnödenheter, försörjningsstöd och skydd.

Säkerhetssituationen är svår och behoven kan komma att förändras snabbt. Samarbetspartners på plats har arbetat i området under många år och har väletablerade kontakter. Trots detta är det en mycket svår miljö att arbeta i.

Mat och vatten är det mest nödvändiga.

Svenska kyrkan står också beredd att skicka ut medarbetare från katastrofpoolen för psykosociala insatser.

SVENSKA KYRKAN

Ge direkt via SMS

SMS:a "Irak" till 72905 så skänker du 100 kronor till insatsen för de drabbade i Irak

FOTO: JOSEFIN CASTERDY/KON

Stark relation till kyrkan

700 000 svenskar har en mycket stark relation till Svenska kyrkan. 1,5 miljoner svarar att de har en stark relation till vårt största trossamfund. Ytterligare 344 000 har en stark relation till ett annat trossamfund.

– Rapporten visar både den sekularisering som pågått länge, men även ett ökat intresse att försöka förstå vad religion är, säger professor Anders Bäckström till Kyrkans Tidning. Han har på regeringens uppdrag sammanställt rapporten tillsammans med teologiforskaren Ulrika Svalfors.

ELLIKA HAMMARLUND

Vigsel eller dop eller varför inte båda?

Drop in dop/vigsel i Råsunda kyrka lördag 25/10 kl 13-16

För dop behövs inga papper.

För vigsel gäller följande:

- Minst en av er ska vara medlem i Svenska kyrkan.

Tag med:

- Hindersprövning och vigselintyg från Skatteverket.
- Era giltiga id-handlingar.

Välkomna!

Mer information:

www.svenskakyrkan.se/solna
Församlingsexpeditionen
Tel 08-546 646 00

FOTO: LINDA MICKELSSON/KON

FOTO: JONAS TOBIN/KON

Gillar ungdom och drama

Lotta Lundberg har hunnit med mycket i sitt drygt 40-åriga liv. Hon har jobbat som sjuksköterska, flygvårdinna, distriktssköterska, vårdutvecklare och högskolelärare. Hon är utbildad sjuksköterska, vidareutbildad till distriktssköterska, har en magisterexamen i vårdpedagogik, utbildad dramapedagog och nu också församlingspedagog.

Alla utbildningar har Lotta Lundberg läst på distans, parallellt med arbete.

– Jag har lätt för att plugga, säger hon. Och när det är intressant är det ju inte jobbigt. Jag känner aldrig att det ska bli skönt när det är över.

Det har blivit mycket vårdjobb för Lotta. Så skulle det absolut inte bli, trots att hon var präglad sedan unga år. Mamma var sjukvårdsbiträde.

– Jag är ”uppvuxen” på långvården på Löwenströmska, säger Lotta. Jag fick

Lotta Lundberg är församlingspedagog i Solna församling. Hon arbetar mest med ungdomar, men har även dopundervisning för vuxna.

gå runt och prata med gamla tanter och farbröder.

Men det var teater hon ville jobba med. Hon reste till USA och gick på teaterskola en termin, men längtade hem. Väl hemma träffade hon sin man och ”räkade” få barn. Det blev bråttom med yrkesvalet, så det fick bli sjuksköterska. Efter ett avbrott som

flygvårdinna blev hon distriktssköterska och trivdes bra – tills Vårdvalet infördes 2006. Då slogs det sociala kontaktnät hon byggt upp sönder och dessutom prioriterades besök hos läkare, eftersom de gav mer pengar till vårdcentralen.

Hon började i stället som lärare på Röda korsets sjuksköterskeskola, där hon använde sig mycket av drama. Började tänka: Var kan jag jobba mer med drama? I den vevan träffade hon en församlingspedagog som berättade som sitt jobb. Det yrket hade Lotta inte tänkt på förut, trots att hon satt i kyrkorådet i Bromma församling och länge hade varit aktiv i kyrkan.

– Jag har alltid tänkt att nån gång ska jag väl bli diakon, men när han berättade föll alla bitar på plats. Där kan jag ju få ihop alla mina kompetenser, kanske till och med få in drama.

Och så får jag jobba med ungdomar, något som jag verkligen älskar. Så församlingspedagog ska jag vara resten av livet, säger Lotta Lundberg.

INGRID BLIDEMAN

ingrid.blideman@svenskakyrkan.se

TILL MINNE...

Gerhard Rundquist, fram till nyligen ordförande i Solna församlings kyrkoråd, har avlidit i en ålder av 77 år. Under sitt yrkesverksamma liv var han bland annat kansliråd och departementråd på ecklesiastik- och industridepartementen.

Via sitt engagemang inom Moderaterna hade han många uppdrag inom såväl Solna stad som Svenska kyrkan. Inom kyrkan var han bland annat kyrkvård, ordförande för kyrkogårdsnämnden och Solna-Råsunda kyrkliga samfällighet, Råsunda församling och till sist i Solna församlings kyrkoråd.

Nuvarande Solna församling bildades då Råsunda och Solna församlingar blev en den 1 januari 2008. Under den långa och mödosamma förberedelsestiden spelade Gerhard Rundquist en avgörande roll. Syftet var att arbetet med gudstjänst,

Gerhard Rundquist 1936-2014.

diakoni, mission och undervisning skulle stärkas och vitaliseras. Så har också skett.

Hans ordförandeskap i Solna församlings kyrkoråd präglades av överblick, rollförståelse, förmåga att delegera, låg-

mäld humor och en stor förmåga att skapa enighet.

Många med oss känner tacksamhet över allt han har betytt, glädje över att få ha arbetat tillsammans med honom och saknad när han inte längre finns ibland oss.

Vi hoppas att den tidigare Solnabon Magnus Gabriel de la Gardie hade rätt när han skaldade:

”Jag kommer av ett brusand hav, på rätta glädjestranden. Min kropp skall läggas ner i grav, men Gud upptager anden. Ur mörker kommer jag till ljus, från armod till Guds rika hus, från oro till god vila.” (Psalm 62:3)

JOHAN ENGVALL
KYRKOHERDE I SOLNA FÖRSAMLING
THOMAS WALLIN
ORDFÖRANDE I SOLNA KYRKORÅD

”Jättebra jobbat, skärp målen”

I förra numret utlovades en rapport om de synpunkter biskop Eva Brunne hade efter sitt besök i Solna kontrakt i maj. Visitationen omfattade såväl hur kyrkobokföringen sköts och hur församlingens värdefulla och ibland månghundraåriga inventarier tas omhand, som allt det utåtriktade arbetet, gudstjänst- och musikliv, dop och begravningar, barn- och ungdom et cetera.

Kontraktets fyra församlingar fick goda vitsord i alla delar. Biskopen påpekade dock att församlingarna kan bli bättre på att sprida sina idéer om hur man når ut till människor till övriga stiftet. Utbytet inom stiftet bör öka. Men också att man i det inre arbetet skulle ha nytta av tydligare mål och strukturer.

ELLIKA HAMMARLUND

Biskopens dag i Solna ägnades till stor del åt Sjukhuskyrkan på Karolinska och själavården på Militärhögskolan Karlberg. Här i Sjukhuskyrkan på Karolinska tillsammans med biskopsadjunkt Maria Bergstrand. I bakgrunden fader Nuamat Alla Dabbag, syrisk-ortodox präst.

Sjung i kör!

Solna kyrka Solna kyrkokör

Blandad vuxenkör som sjunger vid högtidsdagarna i Solna kyrka, samt två till tre konserter per termin. Körvana och notkunskap krävs. Repeterar tisdagar kl 18.30-20.30 i S:t Martins stall invid Solna kyrka.
Körledare: Jörgen Lindström, e-post jorgen.lindstrom@svenskakyrkan.se, tel 08-546 646 38.

Bergshamra kyrka

Nya kören i Bergshamra

Blandad kör i Bergshamra kyrka. Repetition onsdagar kl 19-21.30. Hör av dig till körledare Lars Artborg, e-post lars.artborg@svenskakyrkan.se.

Bergshamra kyrkas barnkörer

4 år. Onsdagar kl 16. Barnkör/musiklektion.

5-6 år. Torsdagar kl 16.30.

7-8 år. Torsdagar kl 17.

Från 9 år. Onsdagar kl 17.

Körledare: Helena Eliasson, e-post: helena.m.eliasson@svenskakyrkan.se, tel 08-546 646 56.

Hagalunds kyrka

Hagalundskören

Damkör, repeterar tisdagar kl 18.30-20. Medverkar i gudstjänster.

Solna Vox

Blandad kör, repeterar torsdagar 18.30-20.30. Medverkar i gudstjänster och konserterar med musical, gospel, jazz och klassiskt. Möjlighet att delta projektvis.
Körledare: Alwar Almkvisth, e-post: alwar.almkvisth@svenskakyrkan.se, tel 08-546 646 54.
Ring för provsjungning.

Kyrkans hus

Sångstrålar

Barnkör 7-9 år Tisdagar kl 16.30-17.15.

Körledare: Eva Berg-Almkvist, tel 08-546 646 45.
e-post eva.berg-almkvist@svenskakyrkan.se

Råsunda kyrka

Råsunda barnkör

Från 7 år. Repeterar på torsdagar kl 15-15.45.

Råsunda pojkkör

Från 8 år. Repeterar torsdagar kl 16.45-17.30.

Råsunda flickkör

Från 10 år, repeterar onsdagar kl 15.45-16.45.

Råsunda kyrkokör

Damkör. Repeterar tisdagar kl 19-21.30.
Körledare: Karin Solén, e-post: karin.solen@svenskakyrkan.se, tel 08-546 646 53.

”Fädernas kyrka”

har öppnat dörren

FOTO: PMB MEDIA & DESIGN

tänkande religiöst och politiskt. Detta var inte så underligt i sig med tanke på vår bakgrund som ett protestantiskt lutherskt land med täta band till Tyskland.

I Svenska kyrkan fanns både präster och ledande personer som omfattade nazismens uppfattningar. Ett exempel är Ivar Rhedin, kyrkoherde och prost i Göteborgs stift. Hugo Odeberg, professor i Nya testamentets exegetik är en annan person som öppet förvarade nazismens idéer. Den tyska Lutherakademien Sondershausen var en sammanslutning, där svenska och tyska nazister umgicks och utbytte tankar och idéer.

Men även om personer i Svenska kyrkan anslöt sig till nazismen var dessa relativt få. En reaktion växte sig stark, och andra representanter för Svenska kyrkan tog tydligt avstånd och gjorde motstånd mot nazismen. En var Gustaf Aulén, biskop i Strängnäs 1933-1952. Han stödde bland annat den fria Norska kyrkan på ett kraftfullt sätt. En annan var professor Anders Nygren i Lund.

Det dröjde inte länge förrän en övervägande del av opinionen i Svenska kyrkan tog avstånd från utvecklingen i Tyskland och nazismen som ideologi.

Var befinner vi oss i dag i Svenska kyrkan när det gäller ”det svenska” och nationella? Namnet Svenska kyrkan finns kvar, men om man studerar psalmboken ser vi att nästan all gammal fosterländsk retorik är borta. I 1937 års psalmbok fanns fortfarande böner av Gustav II Adolf, bön på Gustav Adolfsdagen samt fem psalmer för Fosterlandet. I 1986 års psalmbok har J A Eklunds paradpsalm Fädernas kyrka tagits bort, likaså bönerna av Gustav II Adolf och bön på Gustav Adolfsdagen. Ekumeniken med andra kristna kyrkor präglar de 325 första psalmerna och även psalmer från andra länder och kontinenter finns med. Från att ha varit en ”svensk” statskyrka har Svenska kyrkan öppnat dörren mot andra kulturer och traditioner och blivit mer internationell.

ANDERS ISACSSON

anders.isacsson@svenskakyrkan.se

A Eklund, som kanske mest är känd för psalmen ”Fädernas kyrka”. Eklund menade att svenska folket var på ett särskilt sätt utvalt av Gud. Han inspirerades så klart av Gustav II Adolf och den gamla lutherdomen. Vidare värnade Eklund den germanska kulturens överhöghet.

Rörelsen stod för ett starkt försvar, monarki och stod så klart politiskt långt åt höger. Den drog till sig många unga, som kallade sina aktioner korståg. Man höll framför allt sommaren 1909 religiösa föredrag i över 250 församlingar för att sprida sitt budskap, som tilltalade många men långt ifrån alla. En av motståndarna till denna ”ungkyrkorörelse” var prästen och socialdemokraten Harald Hallén, som kom på direkt kollisionkurs med J A Eklund. Hallén grundade den liberalteologiska tidskriften ”Kristendomen och vår tid” som ett svar på ”ungkyrkorörelsen”.

Detta var längesedan, men om vi går framåt i tiden till andra världskriget upptäcker vi att Svenska kyrkans förhållande till nazismen inte var okomplicerat och att detta på många sätt hade sin grund i ”ungkyrkorörelsen” med dess beundran och dess svärmande för det germanska och nordiska.

För många svenskar framstod Tyskland som det stora kulturlandet. Tyska var det första språk som man studerade i skolan. Svenskarna läste tysk litteratur, lyssnade på tysk musik och inspirerades av germanskt

Svenska kyrkan har även efter skilsmässan från staten vid millennieskiftet behållit attributet ”svenska”. Att vara en nationell kyrka i en internationell tid är inte okomplicerat. Svenska kyrkan har sedan början av 1900-talet genomgått djupa förändringar i förhållandet till sin ”svenskhet”.

Under det tidiga 1900-talet växte en stark rörelse fram i vår kyrka som kom att kallas ”Ungkyrkorörelsen”. Efter unionsupplösningen med Norge 1905 uppstod en stark svensk rörelse som ville stärka ”det svenska”. Det nationella stod högt i kurs. Artur Hazelius, som skapade Skansen, författarna Verner von Heidenstam, och Erik Axel Karlfeldt samt tonsättaren Wilhelm Peterson-Berger kan ses som kulturella representanter för denna rörelse. Svenska kyrkan, som på den tiden var en statskyrka och levde ännu närmare samhälle och kultur än nu, kom också att präglas av längtan efter att gestalta det typiskt svenska.

En kyrkobyggnad som förkroppsligar denna tid på ett särskilt sätt är Engelbrektskyrkan på Östermalm, som till och med väckte internationell uppmärksamhet genom sin stora monumentalitet och sitt nationalromantiska formspråk. Det finns också andra exempel på denna stil: Uppenbarelsekyrkan i Saltsjöbaden och Masthuggskyrkan i Göteborg har denna stil.

En person som drev ”svenskheten” i Svenska kyrkan på ett särskilt sätt var J

”Gör inte skillnad på människor”

FOTO: MAGNUS ARONSSON/IKON

Psalmen ”Fädernas kyrka” fanns i psalmboken då jag växte upp. Den skrevs 1909. Fem år senare bröt första världskriget ut, och i dess spår fick svärmandet för nationalismen, som Anders Isacsson skriver om här intill, sig en allvarlig knäck.

På 1960-talet, när jag började gå i kyrkan, tyckte folken i kolonierna att frihet skulle gälla även dem. Solidaritet stod högt i kurs i samhället och, särskilt efter Kyrkoråds världsråds möte i Uppsala 1968, även i kyrkan. Vi sjöng psalmer från Afrika och Latinamerika. Nu står de i psalmboken. Teve gjorde sitt intåg. Överallt i världen fann vi systrar och bröder.

Men det är inget emot det som sker idag. Nu är världen här. På internet, men också på gator, i flyktningförläggningar och bostadsområden. Det går inte att avskärma sig från medmänniskors hopp, lidande och kamp över hela världen.

Det är många som älskar Svenska kyrkan. Dess historia, byggnaderna, dopfontarna, miljön på kyrkogårdarna. Kyrkan

värnar sitt kulturella arv. Men när vi ställs inför frågor hur vi ska handla, då är inte föremålen viktigast. Då gäller det innehållet i kristendomen. Och det är mycket tydligt när det gäller att möta främlingen och att överbrygga gränser.

- **Gästfrihet har alltid varit en kristen dygd.** Paulus skrev till Hebreerna: ”Tänk på att visa gästfrihet, ty det har hänt att de som gjort det har haft änglar till gäster utan att veta om det.” Benedikts regel, som från 300-talet tillämpades i kloster över hela Europa, framhöll samma sak.

- ”Du skall älska din nästa såsom dig själv”, säger Jesus. Vem är då min nästa? I den välkända berättelsen om den barmhärtige samariern visar Jesus att den som tillhör ett annat folk kan vara den som står dig närmast och ser vad du behöver.

- ”Gör inte skillnad på människor”, ur Jakobs brev, kap 2, är Stockholms biskop Eva Brunnes valspråk. En EU-medborgare har till exempel rätt att vistas i ett annat EU-land, utan uppehållstillstånd, i tre

månader. Det gäller den rike såväl som den som tigger. Citatet betyder också till exempel att inte behandla kristna, muslimer eller judar olika.

- Kristendomen är idag en del av ett svenskt kulturarv, men den kommer ursprungligen från Mellanöstern. Många kristna invandrarkyrkor har ett betydligt äldre kulturarv än vårt.

- Svenska kyrkan har ingen egen religion. Alla kristna tillhör samma religion. Vi har gemensamt dop (om du till exempel är döpt i en ortodox eller katolsk kyrka behöver du inte döpas igen om du skulle gå med i Svenska kyrkan, eller tvärtom).

Statsvetaren Marie Demker har i sin bok *Sverige åt svenskarna* visat att befolkningen i Sverige har blivit allt öppnare till invandring och invandrare ju mer tiden har gått.

Svenska kyrkans otvetydiga ställning mot främlingsfientlighet spelar här en viktig roll.

ELLIKA HAMMARLUND

Inte hämnas men inte glömma

Kan man resa sig när man drabbats av den största tänkbara katastrofen? Hur gör man? Med de frågorna i bagaget besökte Solnabon Hanna Holmlund Bosnien och Hercegovina i våras. Hon mötte kvinnor som valt olika vägar till att återfinna sin mänskliga värdighet efter Bosnien-krigets övergrepp.

Fredsavtalet 1995 medförde en krånglig uppdelning av landet i olika "entiteter", med ett parlament som flyttar runt. Det har till stor del förlamat det centrala beslutsfattandet.

Men på basplanet möts man över religionsgränserna. Det är upp till medborgarna och olika icke-statliga organisationer att få samhället att fungera. Folk vill komma vidare med sina liv, säger Hanna Holmlund till församlingsbladet. Hon är teologistuderande och djupt engagerad i frågor om fred och försoning. Hennes man gjorde FN-tjänst i Bosnien, och hans upplevelser har bidragit till hennes engagemang. Så när chansen dök upp i våras att delta i IKETH (Interreligiösa Konferensen för Europeiska Kvinnliga Teologer) i Bosnien, tog hon den.

Under de sista timmarna före ankomsten till Srebrenica tänkte Hanna Holmlund igenom det hon visste om katastrofen som utspelades på platsen nitton år tidigare.

– Vi kom åkande till dalen, över bergen, säger hon. Jag kunde i min fantasi se krypskyttarna ligga där, framför oss.

Srebrenicas invånarantal hade då, 1995, på ett dygn ökat från några tusen till mellan 20 000 och 40 000, för att människor flytt dit för sina liv. FN fanns på plats för att skydda civilbefolkningen, men fick inte skjuta. Då det inte fanns rum för alla, valde FN att skydda kvinnor och barn. Männerna och pojkarna fördes bort och avrättades av serbiska styrkor. 8000 bosniaker, män, ynglingar och pojkar, dog i det massmord som gjort den lilla stadens namn känt i hela världen.

"Vårt liv stannade den dagen", sade en av de kvinnor Hanna Holmlund träffade i Srebrenica. Hon tillhör gruppen "Srebrenicas mödrar", som fortfarande kämpar för att få veta var deras män, bröder och söner finns. De vägrar helt sonika att acceptera den uppdelning som gjordes efter kriget, och har följaktligen flyttat tillbaka till sin hemstad Srebrenica, som nu ligger i serbiskt område. Kvinnorna har där lyckats driva igenom bygget av ett centrum för att minnas offren. De framhårdar i att människor från olika religioner ska kunna leva tillsammans, samtidigt som de söker sanningen om vad som hänt deras anhöriga. Frågor som de ännu inte fått svar på. De vill inte ha hämnd. Men de vill inte heller glömma.

Våldtäkt som krigsvapen utövades i stor skala under kriget i Bosnien. Det rådde länge en offentlig tystnad kring övergreppen. Mängder av kvinnor lever sedan 20 år med vidriga minnen utan att få hjälp. När Hanna Holmlund berättar om dem hon mött på sin resa dyker frågor upp som jag aldrig tidigare ens behövt tänka

på. I krigets Bosnien förekom våldtäkter i en sådan skala att det ställer för mig helt nya frågor. Vad säger mammorna till de många barn i Bosnien som fötts efter en våldtäkt, när frågan kommer: vem är min pappa? Var är han?

– En del svarar att pappa dog i kriget. Men så småningom börjar barnet undra om inte pappa i alla fall har några släktingar i livet. Någon som man kan få kontakt med, säger Hanna Holmlund.

I staden Zenica finns ett center, Medica Zenica, som Hanna Holmlund besökte. Det har startats och drivs av muslimska kvinnor. Där börjar man alltid med terapi för de kvinnor som vänder sig dit. Sedan följer utbildning, som är en förutsättning för att komma vidare ut i samhället. Man har också förskola, för att de kvinnor som har mindre barn ska ha möjlighet

"Det som gjorde starkast intryck på mig var styrkan, kraften och viljan hos dessa kvinnor att gå vidare."

Hanna Holmlund, 39
Bor: Solna.

Arbete: Är jurist, har arbetat som inköpare. Studerar nu teologi för att bli präst. Kyrkvård i Solna församling.

Familj: Man och två barn.

Aktuell: Svensk representant på interreligiöst kvinnomöte i Bosnien och Hercegovina.

Bild från Mostar. Kvinnorna på bilden kommer från Mostars "nätverk för kvinnliga troende". De är där, – kroater, katoliker, en judisk kvinna, bosniaker och en serbisk kvinna. De vill skapa mötesplatser och trygga zoner för kvinnor och arbeta för att gamla vänner åter ska kunna ses och börja leva tillsammans.

att arbeta. "Kvinnor med tro kan prata med varandra om tolerans. Vi kan förlåta, men inte glömma." Citatet kommer från Rachaele Dzidiz, judinna och en av tre ledande kvinnor i synagogan i Sarajevo. Hanna Holmlund har skrivit ner det. Hon är imponerad av Rachaeles styrka och visdom, och berättar om hennes öden för mig.

– Rachaele Dzidiz bodde i Sarajevo före och under Bosnienkriget. Större delen av hennes släkt hade försvunnit i Förintelsen. Under Bosnienkriget var inte judarna utsatta för förföljelse, men de blev drabbade, som alla andra. Familjen ville absolut

IKETH är en förkortning för Interreligiösa konferensen för europeiska kvinnliga teologer.

Så här skriver organisationen på sin hemsida: "Den europeiska gemenskapen kan inte bygga på enbart handelspolitik, utan på att människor från olika andliga, religiösa och kulturella traditioner i ett mångkulturellt och mångreligiöst Europa kommer samman.

Denna process måste beledsagas av en teolo-

gisk reflektion baserad på de befriande dimensionerna i våra heliga skrifter och traditioner." IKETH organiserar varannat år ett möte i ett europeiskt land med speciella erfarenheter av, eller problem med, religiös samexistens. Det är ett praktiskt "vad man kan göra"-möte. Det är ett sådant möte som Hanna Holmlund deltagit i. Vartannat år hålls en studiekonferens där man tillsammans reflekterar över brännande frågor i den interreligiösa dialogen.

15-20 kvinnor deltog i IKETH:s resa, som förutom Srebrenica, Medica Zenica och Judiska centret i Sarajevo också bland annat innefattade besök på Honeybee, ett

muslimskt center med samma arbetssätt som Medica Zenica. De flesta av deltagarna var tyska protestanter, men där fanns även en katolsk nunna, två turkiska muslimer boende i Tyskland, och en judisk rabbin.

Jag frågar Hanna Holmlund vad hon särskilt frapperats av under sin resa.

– Det som gjorde starkast intryck på mig var styrkan, kraften och viljan hos dessa kvinnor att gå vidare. Att efter alla svårigheter och sårigheter inte bara lägga sig ner och ge upp.

"Kvinnor med tro kan prata med varandra om tolerans. Vi kan förlåta, men inte glömma", sade Rachaele Dzidiz i synagogan i Sarajevo.

Bosnien & Hercegovina

Vid fredsavtalet (Daytonavtalet 1995) efter Bosnienkriget fick serberna majoritet i en av landets två "entiteter", Republika Srpska. Den andra entiteten utgörs av en federation mellan bosniaker och kroater och heter Federationen Bosnien och Hercegovina.

Tillsammans med Brckodistrikten i nordöstra delen av landet utgör dessa enheter idag landet Bosnien och Hercegovina.

Uppdelningen har bland annat lett till en komplicerad och svag politisk apparat som gör det svårt att ta några konkreta beslut, inte minst i känsliga frågor som lever kvar från 1990-talet.

ELLIKA HAMMARLUND

Vandringen har blivit omistlig

Varje sommar i 13 år har Lena Runius pilgrimsvandrat. Till en början var hon sökaren som längtade efter att göra en expedition och ville gå mot sina egna rädslor. Men snart blev vandringen något omistligt och ett sätt att nå de egna inre valven.

– Det händer något när man vandrar, säger Lena Runius. Man kommer hem lite annorlunda.

Någon har liknat pilgrimsrörelsen vid en köksdörr in till kyrkan. För Lena Runius har det varit så.

– Det är inte så himla penibelt att gå en vandring. Ta steget att gå i kyrkan och fira gudstjänst är något helt annat. Det ska mycket till när man famlar.

Det var en liten tidningsannons med rubriken ”Kom och pilgrimsvandra!” som blev starten på sjuksköterskan Lena Runius pilgrimsengagemang. Hon var relativt nyskild, sökare, längtade efter att ge sig ut på vandring och utmana sig själv. Mötet med människorna grep henne. Samtalen var så levande, de talade om viktiga saker, existentiella.

– Pilgrimsvandring har hjälpt mig att våga tro. Man får komma in i det öppna och vara där man är. Vissa har en tro, andra är sökare. Genom att möta andra som har en tro, får man trappsteg in i den kristna mystiken. Samtalen med medvandrare har

fördjupat mina tankar och min tro.

Själv har Lena Runius gått ifrån de personifierade bilderna av Gud, som hon hade med sig från början och talar nu mer om tillstånd. En gudsrelation är något man är i, menar hon, man kan inte ramla ur.

Det enkla och bekymmerslösa är något som hon värdesätter i en pilgrimsvandring. Det är en vila att gå in i vandringens rytm och struktur med en morgonbön, en enkel mässa mitt på dagen och så en kort kvällsbön och delning.

– Ofta kan en pilgrimsvandring hjälpa en i stagnation eller då man står i ett vägshål – man är mer sårbar, men också mer levande.

– Att göra samma sak en åtta, nio timmar om dagen gör en lätt i sinnet och i kroppen. Det tändar längtan och är som att vara i kloster ett tag.

Pilgrimsvandring har blivit en rörelse som lockar många, däribland sökare. Och det är en möjlighet att hoppa av ekorrhjulet.

– Människan behöver ha en tro för de stora frågorna, för att nå känslans djup. Det kontemplativa livet är något som många längtar efter. Pilgrimsvandring är en form för det som människor lätt kan nå.

TEXT OCH FOTO: CHRISTINA NILSSON
INFORMATÖR I STOCKHOLMS STIFT

Invigning och vandring på Ingegerdsleden

Pilgrimsvandring från Storkyrkan i Stockholm till Mariakyrkan i Sigtuna 1-4 oktober.

Arr: Stockholms pilgrimscentrum. Man kan gå med alla fyra dagarna, eller valfri sträcka. En grupp från Solna kommer att gå sista sträckan, lördag 4 oktober från Viby till Sigtuna.

Vi går kl 11 från Viby. Ta buss 570 från Märsta station till Vibyvägen. Gå upp till Viby.

Anmälan till Johan Engvall 08-546 646 35.
johan.engvall@svenskakyrkan.se

Vill du gå hela eller andra delar av vandringen, anmäl dig till stockholmstpilgrimscentrum, senast 15 september.

Tel: 08-410 937 40

Ny pilgrimsled direkt utanför dörren

Nu blir det lättare för solnabor som vill pilgrimsvandra. 4 oktober invigs en ny led som passerar Solna på väg till Sigtuna och Uppsala. Eller till Storkyrkan i Stockholm, om man går år andra hållet. Hela Ingegerdsleden är elva mil lång.

Vill man gå hela leden ska man beräkna cirka en vecka. Man kan också välja att göra en kortare vandring längs en del av Ingegerdsleden på en dag eller kanske två eller tre dagar. Ingegerdsleden är inte märkt med skyltar längs vägen. Istället finns boken Ingegerdsleden med kartor och noggranna vägbeskrivningar för vandring i valfri riktning på leden.

Boken kan köpas för 100 kr i Kyrkans hus, eller laddas ned från hemsidan svenskakyrkan.se/Stockholms stift/Pilgrimsvandring.

Ingegerdsleden går via Nationalstadsparken i Stockholm och Solna, förbi Ulriksdal, i Järvakilens odlingsbygd mot Sollentuna och ansluter till den medeltida kyrkstigen mot Eds kyrka.

Sedan passerar Ingegerdsleden den flödande källan vid Hammarby kyrka i Upplands Väsby och tar oss vidare genom Rosersbergs slottspark till Steninge slott och Sigtuna. Mer om vägen mot Uppsala, se mejladressen ovan.

ELLIKA HAMMARLUND

Trendig tradition

Den nya pilgrimsleden, Ingegerdsleden, passerar Solna kyrka. Vad betyder det för Solna församling? Församlingsbladet frågar kyrkoherde Johan Engvall.

– Det innebär att vi ingår i ett sammanhang bakåt, en europeisk tradition av pilgrimsvandring. Men också i en nutida trend, med ett ökat intresse för att återuppta pilgrimstraditionen, säger Johan Engvall.

– Boken om Ingegerdsleden kommer att underlätta för många att upptäcka Solna kyrka och dess miljö, med sina stora kulturella värden.

Att vandra ger också möjlighet att göra både en yttre och inre resa.

Johan Engvall gick förra året på le-

den till Santiago de Compostela, tillsammans med några kollegor. Den vandringen kom att betyda mycket för honom.

– Det är någonting med att gå dag ut och dag in. Man kommer in i en rytm. Tankar och intryck sorteras. Närvaron och kroppsglädjen ökar, även tacksamheten över livet. Det är så enkelt. Du behöver bara en ränsel, lite vatten, en matsäck och bra skor.

Kroppsglädjen och tacksamheten över livet växer under vandringen, säger Johan Engvall.

ELLIKA HAMMARLUND

Ingegerd från Sigtuna vördas i rysk-ortodoxa kyrkan som den heliga Anna av Novgorod.

Fredsstiftare och helgon

Sigtunaflickan Ingegerd var dotter till Olof Skötkonung, den förste döpte svenske kungen.

Hon var den norske kungen Olav den heliges ungdomskärlek, men gifte sig med Jaroslav, storfurste av Novgorod, Ryssland och ättling till nordbon Rurik.

Ingegerd stiftade fred mellan stridande bröder och skapade ett stort rike kring Kiev. Mot slutet av sitt liv anslöt hon sig till en nunneorden. Där fick hon sitt nya namn Anna. Hon vördas än idag i den rysk-ortodoxa kyrkan som den heliga Anna av Novgorod och blev det första svenskfödda helgonet.

FOTO: HELENA THORÉN

Solna-akademin
29/10

Olle Sahlström, författare och pilgrim, föreläser i Kyrkans hus. Fri entré. Kaffe och smörgås, 30 kr, från kl 18.30.

Föreläsning kl 19.

Stjärnvandring
21 september

21 september vandrar pilgrimer från olika håll i Stockholmområdet till S:t Jakobs kyrka för att fira pilgrismässa.

Vandringen bildar en stjärna genom att man kommer ifrån olika håll och möts i kyrkan i Kungsträdgården. Vem som helst är välkommen. Samling Kyrkans hus 13.45, avmarsch kl 14. Mässan i S:t Jacob startar kl 16.

MUSIK

20 september kl 16 Hagalunds kyrka

Lördagsmusik. Trio con Brio. Carina Cederwall tvårflöjt, Jan Holmgren oboe, Stig Andersson piano.

28 september kl 16 Solna kyrka

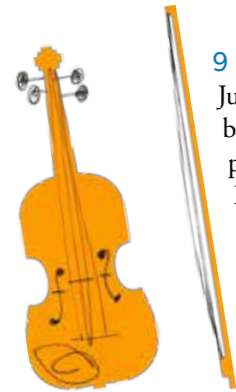
Evensong. Solna Kyrkokör. Cecilia von Heijne solist. Jörgen Lindström dirigent.

4 oktober kl 16 Kyrkans Hus

Cafékoncert. Alwar, Eva, Natalie Berg-Almkvisth. "Sommarminnen och kanelbullar".

12 oktober kl 16 Solna kyrka

Kammarmusik i Solna kyrka. "Hommage à Otto Olsson" Christina Falk sång, Joel Nyman violin, Jörgen Lindström orgel.

9 november kl 15 Råsunda kyrka

Jubileumskoncert. Kända skapare av barnsånger. Råsunda flickkör och pojkkör, instrumentalister. Dir: Karin Solén.

Mer musik under respektive kyrka på sid 13.

Konsten att mötas

Temaeftermiddag i Solna stadshus

23 oktober kl 13.30-16

Föreläsare: Ulla Friberg

• Att leva som man lär • Ta tillvara det friska • Konsten att mötas • Det goda samtalet.

Arr: Ekumeniska samverkansgruppen, Solna församling, Omvårdnadsförvaltningen, Missionskyrkan och Pingstkyrkan.

Anmälan senast 17 oktober. Ring till receptionen i Kyrkans hus tel 08-546 646 00, e-post: solna.reception@svenskakyrkan.se

Bli kyrkväktare

Solna kyrka är en sevärdhet, som många vill besöka, och som vi är stolta över att kunna visa. Att vara kyrkväktare är därför en mycket positiv uppgift. Vi vaktar kyrkan tillsammans två och två, söndagar mellan kl 13.30-16. Ungefär en gång i månaden behöver du ställa upp.

Kyrkväktarna ingår i Solna församlings frivilliggrupp, och bjuds in till dess träffar och utflykter.

Anmäl ditt intresse till:

Ann-Katrin Hatje, 08-40 82 92 67, mobil 0733-22 76 60, e-post: annkatrin.hatje1@gmail.com

Gunnel Dahlin, 08-27 08 04, mobil 070-527 08 04, e-post: tgdahlin@hotmail.com

Besöksgruppen

Solna församlings frivilliga besöksgrupp besöker och stödjer äldre personer som har svårt att själva ta sig ut. Frivilliga erbjuds handledning för att få stöd i sina uppdrag. Vill du gå med?

Kontakta någon av diakonerna:

Heléne Liljegren, tel 08-546 646 68,

e-post helene.liljegren@svenskakyrkan.se

Thomas Nilsson, tel 08-546 646 00,

e-post thomas.nilsson@svenskakyrkan.se

RELATIONSÅKUTEN

Har ni kört fast i er relation?

Behöver ni komma vidare?

Svenska kyrkan i Solna erbjuder stödsamtal för par onsdags- och fredagsförmiddagar i Kyrkans hus, Solna.

Kostnad 300 kr/gång.

Anmälan och frågor: Tore Skytén tel 08-546 646 24

tore.skyten@svenskakyrkan.se

Sinnestro i EKEN

20/9 Maktlöshet

4/10 Kraft

18/10 Vilja

1/11 Hopp

15/11 Självvranssakan

Alltid kl 16 på en lördag.

Alltid fika en halvtimme före.

Alltid i Ekensbergskyrkan.

Arr: Ekensbergskyrkan och Solna församling

KYRKANS HUS

Skytteholmsvägen 14.
Tel 08-546 646 00.

SYFÖRENING

Huvudsta Kyrkliga Syförening träffas måndagar kl 13. Start 22/9. Gamla och nya medlemmar hälsas varmt välkomna. Kontaktperson: Ulla-Britt Frändberg tel 08-822944.

FÖRSAMLINGSKÅREN

Varannan tisdag kl 13.

Vi börjar med kaffe och andakt. Alla är välkomna. Vill man bli medlem i kåren är årsavgiften 80 kronor. 23/9 I huvudet på en präst. Christer Kivi, fd kyrkoherde.

7/10 Böcker för livet. Kerstin Kyhlberg Engvall, förlagschef.

21/10 Den 13:e aposteln. Gillis Simonsson, präst.

4/11 Från blyg bondpojke till våghalsig äventyrare – en berättelse om min far missionsföreståndaren. Bengt Thurffjell, präst.

KONSERT

4/10 kl 16 Cafékoncert. Alwar, Eva, Natalie Berg-Almkvisth. "Sommarminnen och kanelbullar"

UNGDOM

Ungdomscaféet Källan har öppet på tisdagar under skolverterminerna, kl 18-22. Här kan du träffa andra, spela pingis, fika, lära dig spela gitarr, kanske vara med i ett kompband, snacka. Före ungdomscaféet är det läxläsning från kl 16. Mässa vid Källan tisdagar kl 20.

ANDRUM

Andrum: Onsdagar, kl 10-12, jämna veckor. Start 1/10. Stillhet inför dagen med musik, kaffe och samtal. Anna-Margareta Umunna. 08-546 646 28.

SOLNAKADEMIN

29/10 kl 18.30 Olle Sahlström, författare, föreläsare och pilgrim, föreläser. Kaffe och smörgås från 18.30, 30 kr. Kl 19 föreläsning.

ONSDAGSTRÄFFEN

Soppa och samvaro

Kl 12.30 Varannan vecka mässa (ojämna veckor), därefter soppa och samvaro. Ebba Fernberg, Margareta Mc Laughlin. Soppa/kaffe 30 kr. Start 10/9.

Sverige runt

KL 12.30 Varannan vecka andakt (jämna veckor). Därefter är det Sverige runt med Peter Nygren och Thomas Nilsson. Start 17/9.

BIBELLÄSNING MED SAMTAL

Varannan torsdag, jämna veckor, kl 13. Elisabet Olsson. Kaffe/te 10 kr.

KYRKANS ÖPPNA FÖRSKOLA

Öppet: må-ons & fre kl 9-15 (12-12.30 stängt), tors kl 9-13. Lekrum, skapanderum, sångsamling, fika, möjlighet att laga lunch i köket.

SORGGRUPP

Kontakta Anna-Margareta Umunna, diakon, 08-546 646 28. Margareta Öberg, präst, 08-546 646 29.

BERGSHAMRA KYRKA

Rådjurstigen 9. Tel 08-85 31 82.

GUDSTÄNSTER

Söndagar kl 11.

GUDSTÄNST MED SMÅ & STORA

21/9 kl 11.

HAGALUNDS KYRKA

Hagalundsgatan 6.
Tel 08-83 14 62.

GUDSTÄNSTER

Mässa varje söndag kl 11.

MUSIK

20/9 kl 16 Lördagsmusik. Trio con Brio. Carina Cederwall, tvårflöjt, Jan Holmgren, oboe samt Stig Andersson, piano.

18/10 kl 16 Lördagsmusik.

Höstkonsert med Solna Vox.

Dir: Alwar Almkvisth.

15/11 kl 16 Lördagsmusik. Altartavlan i Hagalunds kyrka i ord och ton. Per-Åke Wennerberg, trumpet, Roland Petersson, keyboard. Alwar Almkvisth.

RÅSUNDA KYRKA

Förrådsgatan 26. Tel 08-27 01 65.

GUDSTÄNSTER

Mässa kl 10 varannan vecka, ojämna veckor.

MUSIK

9/11 kl 15 Jubileumskoncert. Kända skapare av barnsånger. Råsunda

flickkör och pojkkör, instrumentalister. Dir: Karin Solén.

GUDSTÄNST MED SMÅ & STORA

Kl 15 varannan söndag

Tema:

21/9 Den lilla pusselbiten.

5/10 Änglar.

19/10 Den gömda skatten.

2/11 "Sorgens kärna".

16/11 Att vänta på något gott.

30+CAFÉ

kl 19 10/9, 24/9, 8/10, 15/10, 22/10, 12/11.

DROP-IN-DOP/VIGSEL

25/10 kl 13-16.

Anders Isacson, Margareta Öberg. Se annons sidan 3.

SOLNA KYRKA

Prostvägen 14. Tel 08-33 62 71.

GUDSTÄNSTER

Varje söndag kl 11.

FAMILJEGUDSTÄNST

5/10 kl 11.

MUSIK

28/9 kl 16 Evensong.

Solna kyrkokör. Cecilia von Heijne, solist. Anders Isacson, Jörgen Lindström.

12/10 kl 16 Kammarmusik. Hommage à Otto Olsson. Christina Falk, sång Joel Nyman, violin.

ALLA HELGONS DAG 1/11

Kl 9.30 Gudstjänst i Minneslunden. Solna Brass. Johan Engvall. Kl 10-17 Kaffeservering och lotterier i Stallet. Arr: Huvudsta kyrkliga syförening.

Kl 11 Gudstjänst i kyrkan. Jenny Bergman. Solosång: Jörgen Linström. Kl 12 Kyrkogårdsvandring.

Kl 15 Musik i allhelgonatid.

Solna kyrkokör. Erik Rosenius, solo. Marcus Torén, Jörgen Lindström. Kl 17 Musik i allhelgonatid. Solna kyrkokör, Erik Rosenius, solo. Marcus Torén, Jörgen Lindström.

SJUKHUSKYRKAN

Karolinska universitetssjukhuset, Solna. Tel 08-517 74073.

Mässa med förbön varje torsdag kl 15. Andaktsrummet, Kvinnokliniken plan 1.

Svenska kyrkan

SOLNA

Vi samarbetar med

sensus

Mer information om söndagarnas gudstjänster hittar du i Lokaltidningen Mitt i Solna, och på vår hemsida:

www.svenskakyrkan.se/solna

Tävling

1. När försvann psalmen "Fädernas kyrka" ur psalmboken?
2. Venmvar Ingegerds från Sigtuna pappa?
3. Vad kallas fredsavtalet efter Bosnienkriget, som slöts 1995?
4. Hur lyder Stockholms biskop Ewa Brunnes valspråk? Skicka in ditt svar senast 1/8 till Församlingsbladet, Solna församling, Box 1006, 171 21 Solna.

Du kan vinna boken om Ingegerdsleden.

Rätt svar i förra numrets tävling:

1. Spetsvägen 4.
2. Jacques Tati.
3. 1990.
4. 15 juni.

Vinnare blev Anta Paulane som får en anteckningsbok med textilomslag från Paperstyle.

Kontakt

Solna församling Telefon och e-post

Box 1006, 171 21 Solna

Besöksadress: Kyrkans hus, Skytteholmsvägen 14, vid Solna centrum.

Öppet vardagar kl 9-16. Under sommartid stänger vi kl 15 på fredagar.

solna.forsamling@svenskakyrkan.se

www.svenskakyrkan.se/solna

FÖRSAMLINGSEXPEDITION

Reception och upplysningar

08-546 646 00 Fax: 08-27 02 19
solna.reception@svenskakyrkan.se
Birgitta Wirén 08-546 646 00
birgitta.wiren@svenskakyrkan.se

BOKNING AV DOP OCH VIGSEL

08-546 646 10. Tel tid 9-12,
13.30-14.30. Fredagar endast 9-12.

Ingrid Ledin

ingrid.ledin@svenskakyrkan.se

Ann-Catrine Wikerfelt

ann-catrine.wikerfelt@svenskakyrkan.se

KYRKOHERDE

Johan Engvall 08-546 646 35
johan.engvall@svenskakyrkan.se

INFORMATÖRER

Ingrid Blideman 08-546 646 23
ingrid.blideman@svenskakyrkan.se

Patrik Gineman 08-546 646 47
patrik.gineman@svenskakyrkan.se

Ellika Hammarlund 08-546 646 34
ellika.hammarlund@svenskakyrkan.se

PRÄSTER

Jenny Bergman 08-546 646 69
jenny.bergman@svenskakyrkan.se

Ebba Fernberg 50% 08-546 646 74
ebba.fernberg@svenskakyrkan.se

Anders Isacsson 08-546 646 63
anders.isacsson@svenskakyrkan.se

Anders Mattsson 08-546 646 91
anders.mattsson@svenskakyrkan.se

Elisabet Olsson 08-546 646 72
elisabet.olsson@svenskakyrkan.se

Tore Skytén 08-546 646 24
tore.skyten@svenskakyrkan.se

Katarina Therus 08-546 646 73
katarina.therus@svenskakyrkan.se

Katarina Wolf 08-546 646 52
katarina.wolf@svenskakyrkan.se

Anne-Christine Yström
08-546 646 48
anne-christine.ystrom@svenskakyrkan.se

Margareta Öberg 08-546 646 29
margareta.oberg@svenskakyrkan.se

DIAKONER

Marie Andersson 08-546 646 94
mia-marie.andersson@svenskakyrkan.se

Heléne Liljegren 08-546 646 68
helene.liljegren@svenskakyrkan.se

Thomas Nilsson 08-546 646 00
thomas.nilsson@svenskakyrkan.se

Peter Nygren 08-546 646 75
peter.b.nygren@svenskakyrkan.se

Christer Olsson 08-546 646 57
christer.olsson@svenskakyrkan.se

Anna-Margareta Umunna
08-546 646 28
anna-margareta.umunna@svenskakyrkan.se

UNGDOM

Församlingspedagog
Lotta Lundberg 08-546 646 46
lotta.lundberg@svenskakyrkan.se

Församlingsassistent
Axel Kroon 08-546 646 92
axel.kroon@svenskakyrkan.se
Ungdomsassistent

Louise Hansén Piscator
08-546 646 59

FÖRSAMLINGSHEMSVÄRDAR

Margareta Mc Laughlin
08-546 646 64
margareta.mclaughlin@svenskakyrkan.se

Jennifer Lofland 08-546 646 21
jennifer.lofland.gustafsson@svenskakyrkan.se

FÖRSKOLAN

Förskolechef
Lotta Paulsen 08-546 646 61
lotta.paulsen@svenskakyrkan.se

Kyrkans öppna förskola
Kyrkans hus 08-546 646 40

Kyrkans öppna förskola
Ulriksdalsgården 08-85 39 93

Förskolan i Huvudsta gamla slott
08-83 96 23

Förskolan Glädjen
Himlabacken
08-655 05 36

Förskolan Näckrosgården
Råsundavägen 147, 08-82 49 35

KYRKOMUSIKER

Alwar Almkvist 08-546 646 54
alwar.almkvist@svenskakyrkan.se
Lars Artborg 08-546 646 55
lars.artborg@svenskakyrkan.se

Eva Berg Almkvist 08-546 646 45
eva.berg-almkvist@svenskakyrkan.se

Helena Eliasson 08-546 646 56
helena.m.eliaasson@svenskakyrkan.se

Vivi-Anne Gäfvert 08-546 646 51
vivi.gafvert@svenskakyrkan.se
Jörgen Lindström 08-546 646 38
jorgen.lindstrom@svenskakyrkan.se

Karin Solén 08-546 646 53
karin.solen@svenskakyrkan.se

Marcus Torén 08-546 646 49
marcus.toren@svenskakyrkan.se

KANSLI

Göran Wallin, kanslichef
08-546 646 36
goran.wallin@svenskakyrkan.se

Ann-Marie Almqvist, ekonomi-
assistent 08-546 646 26
ann-marie.almqvist@svenskakyrkan.se

Jan Blom, löneassistent
08-546 646 32
jan.blom@svenskakyrkan.se

Anneli Djurberg, utvecklings-
sekreterare
08-546 646 42
anneli.djurberg@svenskakyrkan.se

Anita Eriksson, kamrer
08-546 646 41
anita.eriksson@svenskakyrkan.se

Eva Källmark, utredningssekreterare
08-546 646 39
eva.kallmark@svenskakyrkan.se

Viktor Malmström,
fastighetsskötare 08-546 646 70

Göran Ridnert, fastighetsförvaltare
08-546 646 82
goran.ridnert@svenskakyrkan.se

SJUKHUSKYRKAN KAROLINSKA
Expeditionen 08-517 740 73
Fax: 08-517 724 44

Sjukhussjälavårdare/socionom
Anna Zettergren Patzauer
08-517 740 53
anna.zettergren-patzauer@karolinska.se

Sjukhussjälavårdare/diakon
Åsa Högman 08-517 722 16
asa.i.hogman@karolinska.se

Sjukhussjälavårdare/präster
Ebba Fernberg 50%
08-517 740 55 samt
08-546 646 74
ebba.fernberg@karolinska.se

Mona W Lindberg 08-517 735 12
mona.westerlund-lindberg@karolinska.se

Ingrid Edgardh 08-517 730 75
ingrid.edgardh@karolinska.se

KYRKOGÅRDSFÖRVALTNINGEN

Kaplangården, 171 64 Solna
Bokning av gravsättning och
borgerlig begravning
Kyrkogårdsexpedition
08-546 647 00 kl 9-12
Fax: 08-546 647 50
solnakyrkogard@svenskakyrkan.se

FÖRSTE VAKTMÄSTARE

Ingela Lofland 08-546 646 81
ingela.lofland@svenskakyrkan.se

KYRKOR

Råsunda kyrka, Förrådsгат 26
08-27 01 65
Vaktmästare Lydia Lindmark
08-546 646 76

Hagalunds kyrka, Hagalundsgat 6
08-83 14 62
Vaktmästare Lars Calén
lars.calen@svenskakyrkan.se
08-546 646 83

Solna kyrka, Prostvagen 14
08-33 62 71 säkrast kl 8-9.30
Vaktmästare Susanne Berggren
08-546 646 85

Bergshamra kyrka
Rådjurstigen 9, 08-85 31 82
Vaktmästare Ingvar Berg ons-to
ingvar.berg@svenskakyrkan.se

Vaktmästare Kyrkans hus
Michael Tsegay 08-546 646 95
michael.tsegay@svenskakyrkan.se

ULRIKSDALS SLOTTSKAPELL

Bokning för vigsel och dop i
Ulriksdals slottskapel:
Ulla-Britt de Marchi 08-402 63 63
ulla-britt.de.marchi@royalcourt.se

ÖVRIGA LOKALER

S:t Martins stall 08-33 89 02
Huvudsta gamla slott 08-83 29 54

FÖRTROENDEVALDA

Solna kyrkoråds presidium

Ordf Thomas Wallin 08-83 91 90
thomas.tson.wallin@gmail.com

Claes-Gunnar Bidebo
076-22 85 490
claesbidebo@live.se

Sylvia Lindvall 073-98 49 981
sylvia.lindvall@gmail.com

Konsten att få människor med sig

När detta skrivs är det 23 dagar kvar till valet. Engagemang-
et, nervositeten och hettan
ökar i olika utfrågningar, debatter
och utspel från partiernas sida. Det
är mycket som står på spel. Ska
regeringsmakten vinnas så handlar
det om att få människor med sig
och erhålla tillräckligt mycket röster.
På valdagen ligger makten hos
folket som lyssnat, läst och funderat
över de olika partiernas program
och idéer för framtiden. Detta sätt
att fördela makt är inte äldre än
knapp 100 år i vårt land och är
sympatiskt.

I Irak stormar organisationen
IS fram och de har en helt annan
metodik att få människor med sig.
De säger helt enkelt – konvertera
till Islam eller dö. Många har
vägrat. Alltför många har dött och
stora grupper försöker fly undan
våldet och tvånget att underkasta

sig. Vi kan räkna med att en hel
del kristna och andra minoritets-
grupper kommer att söka en fristad
i Sverige och det kommer att ställa
krav på kreativitet och generositet
från olika sektorer i vårt samhälle
och också på ett individuellt plan.
Om våra resurser används rätt,
så kommer vi att få människor med
oss, som vill stanna kvar i landet
och bidra med sina talanger och sitt
arbete. Mångas insatser behövs för
att täcka de stora pensionsavgångar
som inträffar inom en relativt snar
framtid.

Mina tankar fladdrar till Gennesa-
rets sjö, för länge sedan. På stranden
går en byrabbinn som fått ett visst
rykte som predikant och som väcker
nyfikenhet. Andreas och Simon
följer efter Jesus och blir aldeles
perplexa då han vänder sig om och
frågar vad de vill. De får inte ur

sig något mer än den ganska lama
frågan – Var bor du? Han svarade
– Kom och se!

De fick se och lära sig mycket.
Långsamt växte de in i sina nya livs-
förutsättningar och inom sin livstid
hade berättelserna om byrabbinen
spridit sig och människor hade
anslutit sig till den nya världsreli-
gionen kristendomen.

Att låta människor se och lära, ut-
ifrån ett eget fritt val och långsamt
växa in i sina nya livsförutsättningar
är kanske det bästa sättet att få
människor med sig. Resultatet
kan bli överraskande! Bland de
som kommer till vårt land har vi
blivande elitidrottare, forskare och
arbetskamrater om vi gör rätt saker.
En god start är att säga: Kom och se!

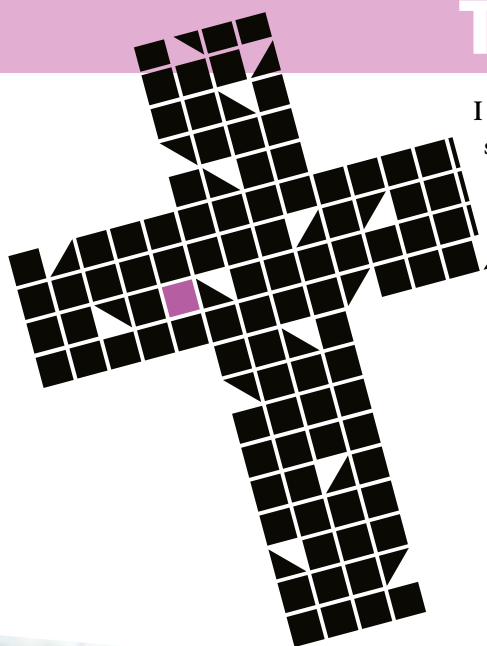
JOHAN ENGVALL
Kyrkoherde

johan.engvall@svenskakyrkan.se

KONFIRMATION

Temagruppen

I temagruppen kommer vi att vara tillsammans under en del av kvällen för att sedan dela upp oss i mindre grupper utifrån eget valt tema. Första gångerna får man prova alla teman innan man sedan väljer det man vill fördjupa sig i. Följande teman kommer att erbjudas:

MUSIK Här har du möjlighet att lyssna, spela samt skriva texter och musik. Du behöver inte kunna spela något instrument.

FILM/DRAMA Här får du uttrycka dig genom drama, teater och film, både genom att själv agera och stå bakom kameran.

SPA Här provar vi på olika metoder såsom massage, yoga och annat. Gemensamt lär vi oss att ta hand om oss själva och varandra.

Två helgläger (fredag-söndag) ingår, då åker vi till en kursgård någon timme från Stockholm med övernattnig. Träffar i Kyrkans hus varannan torsdag kl 18-21.

Start 2 oktober Konfirmation 26 april. Ingen kostnad.

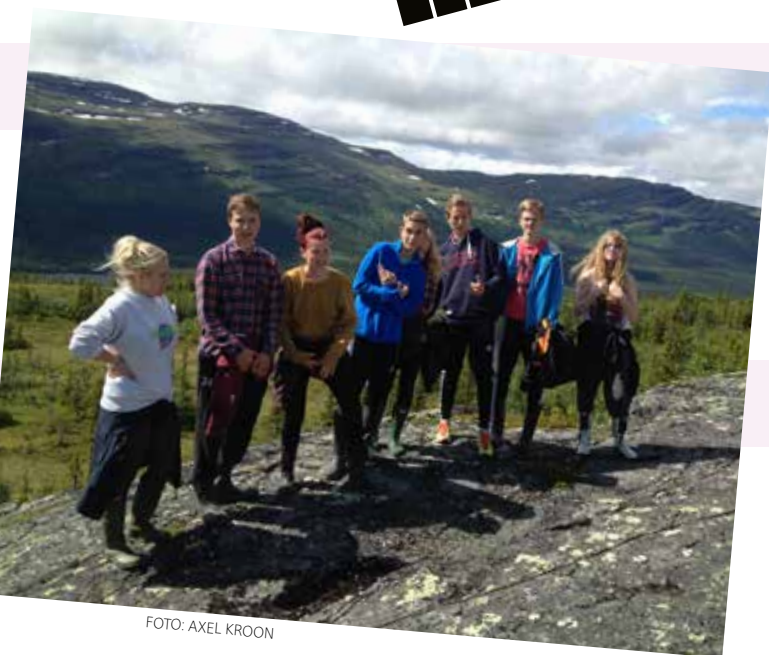

FOTO: AXEL KROON

Solna i världen - SIV

Här ligger fokus på att vara människa i världen. Genom musik, drama, film samtalar vi om olika frågor kring att finnas i världen. Vi provar på andra kulturer genom mat, musik och annat. SIV-gruppen träffas varannan onsdag kl 18-21. Gruppen åker även på ett läger till Berlin under påsklovet. **Start** 1 oktober. Konfirmation 19 april. Kostnad 3 000 kr.

Båtkonfirmation

På segelfartyget Shamrock ges du möjlighet att möta olika tros- och livsfrågor genom musik, bild, drama och samtal. Efter seglarveckorna träffas gruppen i Råsunda kyrka under några dagar för att förbereda konfirmationsmässan. Det är några förträffar, men tyngdpunkten ligger på lägret. **Start** 29 november. Läger vecka 27-28, hemma vecka 29. Konfirmation 19 juli Kostnad 4 000 kr.

Sommarläger

Under två veckor i fjällen får du möjlighet att bearbeta olika livsfrågor genom musik, bild, drama och samtal. Förutom det kommer vi att vandra och du får också prova på forsränning och ridning. Innan lägret är det några förträffar i Solna, men tyngdpunkten ligger på lägret. **Start** 29 november. Läger vecka 25-26 Konfirmation 28 juni Kostnad 3 000 kr

Johanna Dahl:

”Gör det, det är Once in a lifetime, livserfarenhet och verkligen superkul.”

FOTO: ELIKA HAMMARLUND

ANMÄL

Gå in på www.svenskakyrkan.se/solna
Klicka på konfirmation och anmäl dig!

DIG NU!

Eller e-post:

axel.kroon@svenskakyrkan.se
lotta.lundberg@svenskakyrkan.se

Eller ring:

Axel Kroon
Mobil: 073-461 21 00
axel.kroon@svenskakyrkan.se
Lotta Lundberg
Mobil: 073-461 21 09
lotta.lundberg@svenskakyrkan.se